

Handläggare: Lena Nordenlöw
Tfn 08-508 27 119

Till
Stadsbyggnadsnämnden

Redovisning av plansamråd och ställningstagande inför fortsatt planarbete för Brädstapeln 15 i stadsdelen Kungsholmen

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av det tidigare plansamrådet och beslutar att nytt samråd ska ske i enlighet med detta utlåtande.

Susanne Lindh

Bo Bergman

Fredrik Legeby

Sammanfattning

Syftet med planen är att pröva möjligheten för ett nytt kontorshus i det kvarter som omfattar det så kallade Trygghansahuset, kvarteret Brädstapeln. Trygghansahuset består egentligen av tre hus och en anlagd park som uppfördes i mitten av 1970-talet. Hela anläggningen är blåklassad av stadsmuseet. Planförslaget är ett uttryck för översiktsplanens inriktning att ha hög beredskap för nya kontor i lägen som kan attrahera den kvalificerade tjänstesektorn och säkerställa ett brett utbud av arbetsplatser.

Ett första samråd om en ny kontorsbyggnad hölls den 6 september till och med den 15 oktober 2010 i Tekniska Nämndhuset. I förslaget som visades revs paviljongen, i hörnet Scheelegatan/Fleminggatan, för att ge plats åt en ny större byggnad som även tog en del av parken i anspråk. Planförslaget omfattade endast marken för den nya kontorsbyggnaden och således inte Trygg-Hansas anläggning i sin helhet.

Under samrådet framfördes stark kritik, bland annat inkom 58 yttranden varav två namnlistor. Flera remissinstanser var negativa till det förslag som presenterades. I åtskilliga yttranden framfördes att anläggningen är unik för sin tid och att det råder brist på god 70-tals arkitektur i Stockholm vilket gör byggnaderna speciella. Flera yttranden handlade också om det negativa i att parken blir mindre och mörkare med förslaget, att stadsbilden påverkas negativt och att de nya arbetsplatserna skulle orsaka en än mer ohållbar trafiksituation i området. Länsstyrelsen bedömde att riksintresset för kulturmiljövården Stockholms innerstad skulle skadas påtagligt om förslaget genomfördes.

Streckad linje anger ungefärlig planområdesgräns enligt det tidigare samrådsförslaget.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet har stadsbyggnadskontoret bedömt att det inte är meningsfullt att föra det ursprungliga förslaget vidare till utställning. Kontoret har istället avsikten att skapa en bredare dialog med de som berörs av förslaget. En workshop är inplanerad till i slutet av september för att diskutera utgångspunkterna för planarbetet. Representanter för de kringboende och stadsdelen liksom skönhetsrådet, stadsmuseet och Trygg-Hansa har bjudits in till denna.

Som underlag för workshopen finns illustrationer av en ny typ av lösning. Det som prövas är en smal, högre byggnad med öppen bottenvåning som ligger parallellt med Scheelegatan. Det ger bättre förutsättningar att bevara en stor del av parken och samtidigt ge Scheelegatan karaktär av stadsgata.

Ett antal frågor är viktiga att studera vidare i det fortsatta planarbetet: kompositionen med husen och parken, antikvarisk utredning och konsekvensanalys, den nya byggnadens volym, höjd och skala i förhållande till de befintliga byggnaderna, gaturummen Fleminggatan och Scheelegatan, solförhållanden med mera. På grund av trafikbelastningen finns inga möjligheter att ordna bostäder på platsen.

Hur arbetet bedrivits

I september 2008 fick Stadsbyggnadskontoret en ansökan från Trygg-Hansa och Tema arkitekter om ny detaljplan för kvarteret Brädstapeln. Trygg-Hansa är i behov av nya lokaler för sin verksamhet och tanken var att uppföra ett 10 våningar högt kontorshus i hörnet Fleminggatan/Scheelegatan. Huset skulle innehålla lokaler för handel och kontor liksom lägenheter för korttidsboende överst i huset. Under våren 2009 antogs en startpromemoria för planläggning av del av kvarteret Brädstapeln. Förslaget innebar att den mindre byggnaden i kvarterets sydöstra hörn rivs och en ny kontorsbyggnad uppförs i dess ställe. Den föreslagna byggnaden hade en triangulär form i tio våningar placerad i hörnet Fleminggatan/Scheelegatan och ett lokalprogram motsvarande det i ansökan. Dessutom var tanken att bygga ytterligare två våningar på den befintliga glasbyggnaden, Brädstapeln 15.

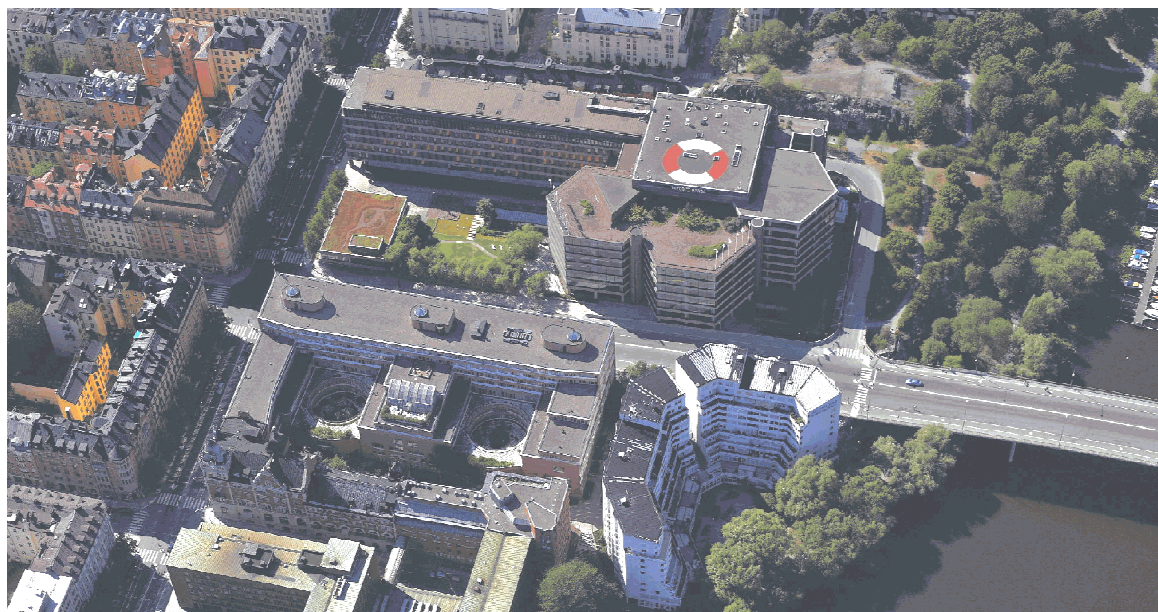
Ett första samråd om en ny byggnad hölls den 6 september till och med den 15 oktober 2010 i Tekniska Nämndhuset. I förslaget som visades revs paviljongen, i hörnet Scheelegatan/Fleminggatan, för att ge plats åt en ny större byggnad som även tog en del av parken i anspråk. Planförslaget omfattade endast marken för den nya kontorsbyggnaden och således inte Trygg-Hansas anläggning i sin helhet.

Anläggningens kulturvärden

Planen är belägen inom riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården, där försäkringsbolagens huvudkontor särskilt pekats ut som företrädare för efterkrigstidens stadsbyggande. Kvarteret Brädstapeln ingår tillsammans med Tingsrättens byggnad inom Klamparen 10 och Tekniska nämndhuset inom Klamparen 7 i en enklav av bebyggelse från 1960 till 1980-tal med ett högt samhällshistoriskt och arkitektoniskt värde. Bebyggelsen inom kvarteren tillhör stadens mest framstående miljöer från tiden och utgör en manifestation av samhällets och storföretagens parallella tillväxt under 1900-talets senare del.

Stockholms stadsmuseum har värderat anläggningens kulturvärden. Byggnaderna har blåklassats då de bedömts motsvara kraven för byggnadsminnesförklaring. Detta innebär att anläggningen har ansetts tillhöra samma klass som till exempel Stadshuset och Kungliga slottet.

I samband med samrådet togs ett fördjupat antikvariskt underlag fram. Underlaget beskriver anläggningens påkostade och unika arkitektur som kommit till genom influenser från USA och Tyskland. Då anläggningen utformades gavs sociala aspekter såsom god arbetsmiljö och plats för samvaro stort utrymme. De som arbetade inom koncernen fick till exempel vara med och påverka kontorslandskapets utformning. Marken mellan byggnaderna utformades av Stockholms stadsträdgårdsmästare Holger Blom som gav den en stram och geometrisk utformning.

Kvarteret Brädstapeln med sina olika delar sett från luften

I samband med planarbetet gjordes även en antikvarisk konsekvensanalys av planen. I denna konstateras att rivningen av Grindstugan innebär en stor påverkan på kvarterets utpekade kulturvärden genom att en ursprunglig, väsentlig och väl gestaltad del av anläggningen rivs. Den nya byggnaden i samrådsförslaget innebär också en skalförskjutning inom anläggningen. På samma gång anges att den tillkommande byggnaden anpassats på ett lämpligt sätt till platsen och att den tillvaratar platsens rumsliga värden. I konsekvensanalysen bedöms anläggningens huvudsakliga värden återfinnas i huvudbyggnaden med tillhörande parkanläggning.

Sammanfattning - yttranden

Flertalet remissinstanser var negativa till det förslag som presenterades i samrådet. Ett stort antal samrådsdeltagare betonade att de ansåg byggnaderna unika för sin tid. Man anser att det rådet brist på god 70-tals arkitektur i Stockholm vilket gör byggnaderna speciella. Det framfördes också att de tre huskropparna och parken tillsammans skapar en balanserad helhet som är värd att bevara.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning och nämnd avstyrkte planförslaget bland annat med motiveringen att om paviljongen och delar av parken försvinner så förlorar platsen sitt arkitektoniska värde. Flera personer ansåg det också negativt att parken blir mindre eftersom grönområdena i Stockholms innerstad behövs. Parken blir också mörkare då den föreslagna bebyggelsen skapar mer skuggor än det nuvarande huset. Idag används parken flitigt då solen skiner på bänkarna. I och med planförslaget skulle också parkens unika komposition förstöras. Missnöje uttrycktes även över att de träd som står på Fleminggatan tas bort i och med förslaget.

Oro uttrycktes även över att stadsbilden påverkas negativt. Vyn från Fleminggatan berörs eftersom mutterhuset skymms av det nya huset. Även vyn från Barnhusbron påverkas då bostadsbebyggelsen på Fleminggatan mitt emot fastigheten skymms. Boende på Fleminggatan upprördes över att deras utsikt mot Barnhusviken skulle försvinna och att bostäderna därmed skulle sjunka i värde.

Flera deltagare hade synpunkter på den arkitektoniska utformningen av den föreslagna bebyggelsen. Förutom att den upplevdes som för hög framkom även kritik mot överhänget mot Fleminggatan samt att fasaden inte var behaglig.

Oro uttrycktes också över de 800-900 nya arbetsplatserna som förslaget skulle ge upphov till i området. Man ansåg trafiksituationen redan idag som ohållbar, flera trafikanter skulle inte vara möjligt. Det framkom även kritik mot att förslaget endast innehåller kontorsplatser och att området inte bör kommersialiseras ytterligare. Några av samrådsdeltagarna ansåg att de tomma kontorslokaler som redan finns borde utnyttjas istället.

Under samrådsmötet efterfrågades också en gemensam planering för området där flera fastigheter behandlas i ett sammanhang.

I Länsstyrelsen remissyttrande står att man bedömer att riksintresset kan komma att skadas påtagligt av planens genomförande eftersom förändringarna rör en av tidens mest framstående anläggningar inom staden, och dessutom representerar en företeelse som särskilt pekats ut i riksintressebeskrivningen. Man anser att den föreslagna planen innebär att en väsentlig del av den sammanhållet komponerade anläggningen försvinner. Förslaget medför även att balansen inom anläggningen förändras genom tillägget av det större kontorshuset och inskränkningen i parkanläggningen. Länsstyrelsen bedömer att förändringen är av sådan omfattning att anläggningens sammanlagda värden påverkas negativt.

Utlåtande

Stadsbyggnadskontoret har bedömt att kritiken av det ursprungliga förslaget delvis är berättigad och att det inte skulle vara framgångsrikt att fortsätta arbetet med detta. Samtidigt anser kontoret att en viss förändring av platsen är möjlig och föreslår därför att pröva ett nytt förslag genom ett förnyat samråd. Det nya förslaget har att ta hänsyn både till de utredningar som gjorts av platsen och de synpunkter som kommit fram i samrådet. Detta innebär bland annat att anläggningen måste beaktas som en helhet. Det innebär vidare att den nya byggnaden inte kan ta för stora delar av parken i anspråk. Förslaget måste också ta sitt avstamp i platsen och dess förutsättningar snarare än lokalprogrammets parametrar och mått.

För att få del av berördas åsikter har kontoret för avsikt att arbeta med en bredare dialog. En workshop är inplanerad till den 18 september. Till denna har representanter för de kringboende och stadsdelen liksom skönhetsrådet, stadsmuseet och Trygg-Hansa bjudits in. Det nya förslaget, som kommer att diskuteras på workshopen, är ett smalt och relativt högt kontorshus utmed Scheelegatan. Tanken är att bottenvåningen är publik med en restaurang eller liknande som öppnar sig både mot gatan och gården. Förslaget är 13 våningar högt, vilket stadsbyggnadskontoret ännu inte har tagit ställning till. Vad som är lämplig höjd prövas i det fortsatta planarbetet. Den smala huskroppen gör att stora delar av parken kan sparas och förslaget öppnar dessutom upp parken än mer mot Fleminggatan. Utsikten från intilliggande bostäder bedöms inte heller påverkas lika mycket av en smal byggnad.

Illustration av en smal byggnad mellan Scheelegatan och parken med öppen bottenvåning. Bilden är sedd från innergården. Illustration Wingårdhs arkitekter.

I det fortsatta planarbetet kommer byggnadens höjd, volym och skala att studeras vidare liksom kompositionen med husen och parken, antikvarisk utredning och konsekvensanalys, gaturummen, solförhållanden med mera. Bostäder bedöms inte möjliga i detta läge på grund av trafikbelastningen.

Bilaga:

Samrådsredogörelse –Detaljplan för del av kvarteret Brädstapeln 15 i stadsdelen Kungsholmen, Dp 2009-04274.